

Επικήδειος Γερόντισσας Γαλακτίας Μοναχής (20.5.2021)

/ [Επικαιρότητα](#)

- Αρχιμ. Αντώνιος Φραγκάκης, Ιεροκήρυκας Ιεράς Μητροπόλεως Γορτύνης και Αρκαδίας

Τα ξημερώματα της χθесινής ημέρας, μία μεγάλη οσιακή μορφή της Κρήτης και συμπάσης της Ορθοδοξίας, απεξεδύθη το αραχνώδες χοικό της περίβλημα, το φθαρτό της πολυάθλο σώμα, το σώμα που ισοβίως σταυρώθηκε από τα αλγεινά του βίου και τα παλαίσματα της αέναης ασκητικής πρακτικής και

φτερούγισε ήσυχα και ανεπαίσθητα, όπως έζησε, στην αγκαλιά του Κυρίου για να λάβη από τα κατάστικτα και πανσθενουργά Του χέρια, τα πάμφωτα έπαθλα της πνευματικής της σκυταλοδρομίας.

Στην αγκαλιά του Κυρίου που με μανικό έρωτα παιδιόθεν ηγάπησε και με αποστολική αυταπάρνηση ακολούθησε στον ματωμένο βηματισμό της εφαρμοσμένης αγάπης, 95 χρόνια που έλαμψε η μορφή της πάνω στη γη.

Και ίσως είναι η πρώτη φορά που έδωσε «ύπνον τοις κροτάφοις της και τοις βλεφάροις της νυσταγμόν» η ακαταπόνητη αυτή γυναίκα, που ζούσε, δρούσε και ανέπνεε για την Βασιλεία του Θεού, την οποία ησυχαστικώς στοχοθέτησε και αγιοπνευματικώς προσοικειώθηκε, ως αναφαίρετο κτήμα της, στα υπόβαθρα της καρδιάς της.

Υπήρξε Οσία, υπήρξε χαρισματική, υπήρξε ασκήτρια. Αν της προσδώσουμε και μαρτυρικό φρόνημα δεν θα λαθέψουμε. Αγάπησε, εξ' απαλών ονύχων, με περιφλεγή έρωτα τον Χριστό, με πιστότητα Μυροφόρων Τον ακολούθησε, εφάρμοσε επακριβώς τα σωτήρια εντάλματα της διδασκαλίας Του, ποτίσθηκε ακορέστως από τα ζωοπάροχα νάματα της αγάπης Του, Τον υπηρέτησε εμπνευσμένα στα πρόσωπα των εμπεριστάτων αδελφών, κατέβηκε στον Άδη της μετανοίας έντονα και ουσιαστικά, εβίωσε την Αγιοτριαδική Παρουσία απροκάλυπτα και ζωντανά, χτυπήθηκε λυσσαλέα από τα μανιασμένα κύματα που ο βύθιος δράκων ξεσήκωσε στην πολυτάραχη θάλασσα της επίγειας ποντοπορίας της, έκλαψε πολύ, αγάπησε περισσότερο, ψιλοδούλευσε την αρετή, δόθηκε ανιδιοτελώς στους ανθρώπους, προσέφερε με χαρά τον αδύνατο σκελετό της για να ακουμπήσουν τα βάρη τους όλοι οι άλλοι, σφούγγιξε δάκρυα, διόρθωσε λογισμούς, αλάφρωσε συνειδήσεις, γαλήνευσε ψυχές, ενέπνευσε ιερές επιθυμίες, προσανατένισε εναργώς τα κάλλη του Παραδείσου, ξεναγήθηκε με παρρησία και στα φόβητρα της κολάσεως, τροchioδρόμησε πλειάδα ψυχών εις την αιώνια ζωή, αδικήθηκε και συγχώρησε, συκοφαντήθηκε ως πλανεμένη και η ίδια ξεγέλασε τον δολιοφθορέα των ανθρώπων και ξεπέρασε τον πλάνον τούτο αιώνα, έγινε ουράνια ύπαρξη, δροσοσταλίδα του κήπου της Εδέμ, τελευταία έλαμπε, σαν μοσχοθυμίαμα ευωδιάζε, μόνο χαμογελούσε, μητρικά ευχόταν και αποχαιρετούσε, σαν μπαρουτοκαπνισμένη αθλήτρια δίδασκε, σαν πεπειραμένη οδηγός νουθετούσε, και σιγά - σιγά, ο φεγγοβόλος ήλιος της ύπαρξής της έγειρε στην δύση της επίκληρης τούτης βιοτής για να κάνη την εκφαντορική ανατολή του στο άλλο ημισφαίριο της ατελεύτητης ζωής.

- «Τι κάνει η γερόντισσα Γαλάτεια»; Με ρώτησε κάποτε ο θαυμαστός και αείμνηστος Γέροντας Αναστάσιος Κουδουμιανός.

- «Γέρασε, γέροντα,» απάντησα. «Κύρτωσε πολύ»...

«Τα κατάφορτα δέντρα όταν γεμίσουν καρπό γέρνουν τα κλαδιά τους», απάντησε εκείνος. «Δίνουν στους γύρω από το προϊόν τους και το υπόλοιπο της συγκομιδής, το αναδεικνύει η δικαιοκρισία του Θεού και το μοιράζει σε όλα τα άλλα μέλη της Εκκλησίας».

Κάτω από μία γλυκιά, απέριττη και γαλήνια επιφάνεια, κυλούσε και επάφλαζε ένας ποταμός αγάπης και Θείας ζωής, που τον επρόδινε η διεισδυτική και αστραφτερή ματιά της και η ολοφώτεινη θωριά του προσώπου της. Το ανθηρότατο χαμόγελό της, η αγγελική της όψη και το δροσιστικό εκχύλισμα της καρδιάς της, λειτουργούσαν σαν μαγνήτης, γι' αυτό, όσο εκείνη έκρυβε το φέγγος της ψυχής της μέσα στην αφάνεια της ασημότητας, τόσο ο Θεός το ύψωνε στον λυχνοστάτη της προβολής. Όπως ο μαγνήτης ελκύει διάφορα μέταλλα, όπως ο ήλιος εντάσσει στην τροχιά της επιρροής του διαφόρους δορυφόρους, έτσι και η αναγεννημένη ψυχή της Γερόντισσας, άθελά της, έλκυσε κοντά της αναρίθμητες ψυχές που εμπνεύσθηκαν από τους ρυθμούς της δικής της ζωής και αλλοιώθηκαν κοντά της. Η αγιότητά της ήταν καλά κρυμμένη μέσα στην απλότητα. Την αφοπλιστική παιδική απλότητα. Όπως μέσα στα άχυρα της ταπεινής φάτνης της Βηθλεέμ κρύφθηκε η μεγαλοσύνη του ενανθρωπήσαντος Θεού, έτσι μέσα στην απλή αυτή ψυχή, την απέριττη και ταπεινή, κατοίκησε ζωντανά ο Χριστός, και την έκανε να λάμπει από οσιότητα και αγιοπνευματική σοφία. Είχε πνευματικό βάθος, το Άγιο Πνεύμα σαν ακύμαντος ποταμός άρδευε τα κανάλια της ψυχής της. Ένας παφλασμός βαθύς και απύθμενος δονούσε τα μύχια της καρδιάς της, έπρεπε να προσηλώσεις καλά τ' αυτί σου για να τον ακούσεις και να 'χεις άντλημα ψυχής για να αποκομίσεις και να ευφρανθείς από τα ρείθρα του που μυστικά διαπότιζαν και ζωογονούσαν την ωραία και ταπεινή αυτή ψυχή.

Ακόμη και τις πιο ηρωικές πράξεις της ζωής της, συνήθιζε να τις περιβάλλει με μία απλότητα και φυσικότητα που ήταν, γι' αυτό τον λόγο συγκλονιστική. Δεν ήταν λίγες οι αποφάσεις της ζωής της, που περιείχαν το χρώμα του Γολγοθά, το ηρωικό φρόνημα και το συγκλονιστικό στοιχείο. Όλα, όμως, η Γερόντισσα Γαλακτία τα αντίκρυζε «εν πίστει» και τα προσπερνούσε «εν σιγή». Γιατί ήταν από τις ψυχές που προσήγγιζαν τον Χριστό, όχι «κράζουσα όπισθεν Αυτού» σαν την Χαναναία, αλλά «λαθούσα», ευγενικά, ήρεμα, συνεσταλμένα σαν την αιμορροούσα, που της έφθανε και της αρκούσε να ακουμπήσει μόνο τα κράσπεδα των ιματίων Του. Έτσι, με την ίδια συστολή προσήγγιζε πάντα Τον Χριστό η Γερόντισσα Γαλακτία και επιτελούσε τα έργα Του. Γι' αυτό επέτυχε, την ίδια όπως η γυναίκα εκείνη κατάκτηση. Και πράγματι ο Χριστός δεν της χαλούσε χατήρι (χατίρι). Η προσευχή της, μετακινούσε όρη. Η απόλυτη εμπιστοσύνη της στην πρόνοια Του Θεού, ενεργοποιούσε μέσα της την Θεική δύναμη και επιτελούσε το θαύμα.

Γεννήθηκε στην ιστορική και ηρωτόκο Πόμπια στις 5 Μαρτίου 1926. Οι οικογενειακές της καταβολές, λειτούργησαν σαν γονιμότατη φύτρα για να εκκολαφθεί απροσκόπτως η μετέπειτα πνευματική της εξέλιξη. Ο πατέρας της ιατρός και άνθρωπος του Θεού. Η Γαλάτεια έλεγε: «ποτέ μου δεν καυχήθηκα

επειδή ο πατέρας μου ήταν γιατρός. Χαίρομαι όμως, να λέγω ότι ήταν όντως άνθρωπος και Χριστιανός». Ανάργυρος σχεδόν, δοτικός στον ανθρώπινο πόνο, ενέπνευσε στην πολυαγαπημένη του κόρη το θυσιαστικό ήθος και το ανιδιοτελές φρόνημα. Ο παππούς της, ο πατέρας της μητέρας της ήταν ιερέυς. Και τι ιερέυς! Άγιος! Πνευματικό ανάστημα των Οσίων Γερόντων της Μονής Κουδουμά Παρθενίου και Ευμενίου. Έζησε εν συζυγία δύο έτη και σε οσιότροπη χηρεία 66 έτη. Τόσο πολύ εξαγιάσθηκε ο νούς από την άσκηση και την προσευχή, που έλεγε με αφελότητα καρδιάς στα τέλη της ζωής του, ότι θεωρούσε τον εαυτό του άγαμο, γιατί δεν τον συνόδευε καμία ανάμνηση του βραχύβιου εγγάμου βίου.

Ιερά Μονή Κουδουμά, Όσοι Παρθένιος και Ευμένιος, παπά Νικόλας Φουστανάκης, Γερόντισσα Γαλακτία. Αλυσιδωτή μετάδοση του χαρίσματος της ησυχαστικής βιοτής. Ανάμεσα στις τέσσερις εκλεκτές θυγατέρες του θρυλικού γιατρού της Πόμπιας Μιχαήλ Κανακάκη, ξεχώρισε εμφανώς η τρίτη. Η Γαλάτεια. Για την σπάνια ομορφιά της; Για την ολοπρόθυμη υπακοή της; Για την κραυγάζουσα σεμνότητά της; Για την παρθενική ακτινοβολία της; Για την αδελφική προς τους ξένους συμπεριφορά της; Για τα ελεήμονα σπλάχνα της καρδιάς της; Για το ακατάκριτο στόμα της; Για την πανθομολογούμενη αρετή της; Για την απαστράπτουσα διαγωγή της; Τι πρώτο και τι δεύτερο να ξεχωρίσεις; Όλα αυτά μαζί συναποτελούσαν τις φλόγες μιάς ευεργετικής αγάπης που διαρκώς εκτόξευε το ηφαίστειο της καρδιάς της, μέσα στο οποίο εκόχλαζε ο περιφλεγής της έρωτας, το περίσσευμα της λαχταριστής αναφοράς της, προς τον εράσμιο Νυμφίο της Εκκλησίας, Σωτήρα Χριστό. Η πνευματική της εξέλιξη έχει μία ιστορία. Δεν οφείλονταν μόνο στην οικογενειακή της παράδοση και τις πνευματικές της καταβολές. Κυνήγησε έμπρακτα από τα παιδικά της χρόνια τον Χριστό, γι' αυτό κι Εκείνος με το βέλος της αγάπης Του, την κατέκτησε ολοσχερώς και την κατέστησε Νύμφη Του.

Από μικρή δόθηκε στην προσευχή. Ανεπιτήδευτα, κρυφά, ώρες πολλές αφιέρωνε στην προσευχή αλλά και στην διακονία του πλησίον. Το ιατρείο του πατέρα της ήταν ένας ιδανικός τόπος για να εξασκεί το άθλημα της προσφοράς και να ολοκαυτώνεται στον βωμό της θυσίας. Επιμελούνταν τις πληγές των ασθενών, συνέπασχε υπαρξιακά μαζί τους, τους ενθάρρυνε στην υπομονή, και κρυφά ελεούσε «εκ των υπαρχόντων αυτή». Το ίδιο ήταν και μέσα στο σπίτι, σε όλα πρώτη η Γαλάτεια. Στη νοικοκυροσύνη, στα αγροτικά, στην μεταφορά νερού, στην διεκπεραίωση παραγγελιών. Ο γιατρός πατέρας, βλέποντάς την πάντα ταπεινή, σιωπηλή, πρόθυμη σ' οποιαδήποτε εργασία και αδιάφορη στην διεκδίκηση δικαιωμάτων και τιμής, την αγκάλιαζε και της έλεγε στοργικά: «Γαλαθιώ μου, ύψωσε κι εσύ το ανάστημά σου. Μην σε εκμεταλλεύονται οι άλλοι. Θέλω να έχεις το βέτο σου». Ο πατέρας της την είχε ξεχωριστή. Και εκείνη τον υπεραγαπούσε.

Κάποτε όμως, σε εφηβική ηλικία κάτι του είπε και τον στεναχώρησε. Το εξομολογήθηκε η Γαλάτεια στον παππού Ιερέα και εκείνος την μάλωσε. Η νεαρή Γαλάτεια επιτίμησε σκληρά τον εαυτό της. Ξάπλωνε μπρούμυτα στον ξύλινο οντά του δωματίου, έβρεχε με δάκρυα μετανοίας τον χώρο και ικέτευε σπαρακτικά το Άγιο Πνεύμα να την συγχωρήσει. Και κάποια μέρα, ενώ βρισκόταν μέσα στον άδη της μετανοίας, άστραψε στα μάτια της ψυχής της η άκτιστη λαμπηδόνα της Αναστάσεως. Σε ανύποπτο χρόνο, ενώ έσκυψε στην αποθήκη κάτι να πάρει, ήρθε απρόσμενα από τον ουρανό μία γαλαζόλευκη δροσιστική φλόγα και διαπέρασε γλυκά και ειρηνικά το κεφάλι της. Προχώρησε – όπως έλεγε – στον εσωτερικό της χώρο, διάνοιξε τους νοητικούς της ορίζοντες και πλάτυνε χαρισματικά την καρδιά της. Ένωσε να φεύγουν οι αμαρτίες της, όπως τα ξερά φύλλα στο φύσημα του αέρα και όπως σκορπά ο δυνατός άνεμος τις ξερές φλούδες από τους κορμούς των μεγάλων δέντρων. Είναι δική της, η παραστατική αυτή εικόνα και περιγραφή. Είναι ευνόητο από θεολογικής πλευράς ότι η καρδιά της Γαλάτειας που πόνεσε δυνατά από την σωτήρια συντριβή της μετανοίας,

Ανέπτυξε ιδιαίτερη σχέση με τον Αρχάγγελο Μιχαήλ! Η επισφαλής υγεία της αγαπημένης της ανιψιάς Αντωνούλας, την οδήγησε να στείλει επωνύμως το τάμα της στον Πανορμίτη της νήσου Σύμης. Σφράγισε τα σχετικά μέσα σε ένα μπουκάλι και το πέταξε στην θάλασσα. Το τάμα της πήγε ενδοθαλασσίως στον προορισμό του, έλαβε την ενημερωτική απάντηση από το προσκύνημα και η μικρή Αντωνούλα την επόμενη μέρα μίλησε. Έκτοτε, η σχέση της με τον Αρχάγγελο ήταν διά βίου ζωηρή, άμεση, δυνατή και τα θαύματα που επιμαρτυρούν αυτή την διάθερμη αγαπητική συναλληλία, ήσαν συνεχή και απροσμέτρητα. Πέταξε και ένα άλλο μπουκάλι στο Λιβυκό Πέλαγος, που βρέθηκε σ' ένα ερημοκκλήσι στην Ανώπολη Σφακίων και έγινε αιτία αυτό το θαύμα, να ανακαινισθεί και να ξαναλειτουργήσει ο πεπαλαιωμένος και εγκαταλελειμμένος αυτός ναός.

Ο Αρχάγγελος, συνεχώς έδειχνε την εύνοιά του στην νεαρή κόρη με την ισάγγελο πολιτεία. Και όταν κάποτε, πείσθηκε πολύ για να ενδώσει στην ολοκλήρωση ενός συνοικεσίου, πήρε αγκαλιά την εικόνα του Αρχαγγέλου και τον καθιέτευε σπαρακτικά στο δωμάτιό της να επέμβει δυναμικά και να ματαιώσει την εξύφανση της θετικής προοπτικής. Η παρουσία του και πάλι, ήταν άμεση. Έγινε σεισμός στο σπίτι, ξεμανταλώθηκαν οι πόρτες, ένας θόρυβος τάραξε τους προξενητές και τους ενοίκους. Ο ευλαβής ιατρός πατέρας, πείσθηκε πλέον ότι η υπόθεσις γάμος ήταν για την Γαλάτεια τελείως ατελέσφορο γεγονός και κάθε άλλη διαχείρισις του πράγματος, θα απέβαινε γι' αυτήν μαρτύριο.

Η έγκαρπη αφιέρωσις της στον Θεό, νοηματοδοτήθηκε καθοριστικότερα από την συνοίκησή της 40 περίπου χρόνια με την ανιψιά της Αντωνία. Αγάπησε αυτό το

παιδί όσο τίποτα στον κόσμο. Θυσιαστικά του δόθηκε. Η ιδιαιτερότητα της καταστάσεως, ευαισθητοποίησε έτι περισσότερο την ήδη εκλεπτυσμένη ψυχή της Γαλάτειας. Έγινε ο Φύλακας Άγγελός της Αντωνίας. Σε συνεπικουρία με τους γονείς του παιδιού, οικονομούσε τις ποικίλες ανάγκες του, φρυκτωρούσε σαν άγρυπνος φύλακας στις επάλξεις της ακεραιότητός του και διήνθιζε με ροδοπέταλα ασύλληπτης αγάπης και προσφοράς, την ανέμελη καθημερινότητά του.

Πέρασε πολλά: Επιθέσεις από ανθρώπους, ύβρεις, προσβολές, χλευασμούς, αμφισβητήσεις. Δεν είναι εύκολο να οικονομήεις ένα άρρωστο παιδί και πολλοί των ανθρώπων είναι σκληροί και ανάλγητοι. «Τον σταυρό μου -έλεγε- τον γνωρίζω μόνο εγώ και ο παντεπόπτης Θεός». Όμως, έκανε υπερβάσεις αγάπης και άλματα συγχωρητικότητας. Ο καλός κολυμβητής, γράφει ο Όσιος Διάδοχος Φωτικής, δεν πάει κόντρα στον αφρό του κύματος αλλά περνά από κάτω. Σε κανέναν δεν κάκιωσε, δεν μνησικάκησε, δεν διατύπωσε παράπονο ή αρνητικό λόγο. Προπάντων για κανένα δεν αθυροστόμησε και δεν κράτησε μέσα στην ψυχή της ίχνη εμπάθειας ή τάσεις εκδικητικότητας. Το ποιοι την πίκραναν και την πλήγωσαν, κανέναν μας δεν το πληροφορήθηκε ποτέ...

Παράλληλα με την άρση του βαρύτατου αυτού σταυρού, καλλιέργησε επιμελώς και την άσκηση για την πλήρη μεταμόρφωση της καρδιάς της. Αδιάλειπτη προσευχή, απειράριθμες γονυκλισίες, εποικοδομητική μελέτη, έμπρακτη εξάσκηση όλων των εντολών του Χριστού, συνεχής εκκλησιασμός και μάλιστα λίαν πρωί πριν την έλευση του ιερέως στον ναό, εξονυχιστικός έλεγχος της συνειδήσεως, τακτική προσαγωγή στην εξομολόγηση, συχνότατη μετάληψη των Αχράντων Μυστηρίων, εξαντλητική νηστεία και προπαντός επιμελημένη εφαρμογή της έγκαρπης σιωπής. Ο ανιψιός της ο Νίκος είπε κάποτε: «*νήστεψε όσο όλες οι καλόγριες τής Κρήτης καί προσευχήθηκε όσο προσευχήθηκαν όλες αυτές μαζί*».

Η θεοειδής πολιτεία της και η γονιμότατη άσκησή της, ιδιαιτέρως, όμως, η πύρινη προσευχή της, την εξακόντισαν στα ουράνια σκηνώματα και ενετύπωσαν την μορφή του Χριστού μέσα στην καρδιά της. Θεωρούσε την προσευχή σαν την πιο ισχυρή ώρα της ανθρώπινης ύπαρξης. Ζούσε με την προσευχή την πιο δυνατή κοινωνία και επικοινωνία. Γι' αυτό, το περίσσευμα της ερωτικής αναφοράς που έτρεφε προς τον Σωτήρα Χριστό, το διοχέτευε στο κανάλι της αδιάλειπτης προσευχής. Η προσευχή της έδινε δύναμη. Με την προσευχή προσείλκυε την Χάρη και προσαύξησε τις αρετές της αγνότητας, της ταπεινοφροσύνης, της σιωπής και της αγάπης. Είχε τόσο ισχυρή και δυνατή προσευχή, ώστε κάποιες φορές, μικρά παιδιά, εν ώρα Θείας Λειτουργίας, την έβλεπαν φωτεινή και μετάρσια, να εξυψώνεται από την γη και ουράνιες αγγελικές ταξιαρχίες να την περικυκλώνουν

και να ψάλλουν μαζί της.

Οι Πομπιανοί και οι κάτοικοι των γύρω χωριών την αγάπησαν και την σεβάστηκαν πολύ. Μου είπε κάποτε ο αείμνηστος επιφανής Πομπιανός Μανώλης Φουστανάκης: «Με επιστημονικό μικροσκόπιο αν διερευνήσουμε την ζωή της Γαλάτειας, δεν θα μπορέσουμε να βρούμε κακό». Ασφαλώς σαν απόγονος του Αδάμ, θα είχε και αυτή τις αδυναμίες της και κάποιες ανθρώπινες πλευρές της. Όμως, ήταν τόσο αθώα και παιδικά αυτά, ώστε τα προσπερνούσες με θυμηδία, γιατί μόνο χαρά, πλατυχωρία και άνεση σου προκαλούσαν, τα ελατήρια και οι προθέσεις της καρδιάς της. Όλοι θαύμαζαν την ταπεινότητα και ενάρετη γιατροπούλα, που καιγόταν σαν το λιβάνι στην ανθρακιά για να ευωδιάσουν οι άλλοι και έλιωνε σαν το φλογισμένο μελισσοκέρι για να αποκομίσουν το φως και την λάμψη που εξέπεμπε οι αναγκεμένοι συνάνθρωποί της. Αλλά, αν θέλαμε να αποδώσουμε το μεγαλείο της Γερόντισσας επιγραμματικά, θα αναφέραμε δύο λέξεις: ήταν η ενσάρκωσις της ταπεινοφροσύνης και της αγάπης.

Ήταν όντως ταπεινή. Κανένας μεγαλοιδεατισμός, ούτε ακροθιγώς δεν εκκολάφθηκε στην ψυχή της. Δεν ήταν αυτό κομπλεξικότητα γιατί ήταν ελεύθερη από συμπλεγματικές καταστάσεις, ούτε αίσθημα μειονεξίας γιατί διέθετε ψυχική πληρότητα. Ήταν η βαθειά και αγία αρετή που της απεκάλυπτε την χοιρότητα και τρεπτότητα του εαυτού της και την έκανε να γνωρίζει τα μέτρα της. Είχε διαρκώς την αίσθηση ότι είναι η χειρότερη των πάντων, φιλούσε τα χέρια όλων και ζητούσε συγχώρηση. Δεν το έκανε από ταπεινοσχημία αλλά, με πλήρη επίγνωση μηδαμινότητας, φρονούσε ότι είναι πολύ χαμηλά, στο μηδέν, ότι της λείπουν ακόμη πολλά, ότι δεν είναι αυτή που έπρεπε και μπορούσε να είναι. Την χαρακτήριζαν ο καλός λογισμός για τον πλησίον της και η ανελέητη αυτοκριτική για τον εαυτό της. Και ο αγωνοθέτης Θεός, την εξακόντισε από τα βάθη της βιωματικής ουδενίας, στα ύψη της απερινόητης θεοπτίας, γιατί «πας ταπεινών εαυτόν υψωθήσεται» κατά τον αψευδή λόγο του Κυρίου μας.

Η αγάπη της, παροιμιώδης και ασύγκριτη. Αγαπούσε τους πάντες, προπαντός τους φτωχούς και τους κατατρεγμένους, τους χωλούς και αναπήρους, τους ενδεείς και τους πάσχοντες, τους οδοιπόρους και πάροικους, τα μικρά παιδάκια και τους γέροντες και όλους τους φόρτωνε διακριτικά με τα δώρα της αγάπης της. Και η πολλή αγάπη γέννησε την διακριτικότετη ελεημοσύνη της. Ομολογώ, μετά παρρησίας, ότι είναι το πιο ελεήμων πρόσωπο που γνώρισα στην ζωή μου. Έπαιρνε τον μισθό της και τον σκόρπιζε αμέσως. Έλεγε: «έκανα συμφωνία με την Παναγία, εγώ να αδειάζω το σπίτι μου και Αυτή να μου στέλνει ο,τι χρειάζεται για να περνώ την κάθε μέρα», «καμιά φορά – έλεγε– καθυστερεί για να με δοκιμάσει. Όμως, εγώ ησυχάζω και γιατί ξέρω πως οπωσδήποτε θα έλθει. Και πράγματι -συνέχιζε-

μετά από λίγες ημέρες, να' το και φθάνει. Δεν με βγάνει η Παναγία από τον λόγο Της».

Μέχρι τα βαθιά της γεράματα, σκορπούσε, έδιδε «τοις πένησι». Ήταν γερόντισσα πιά, χειρουργημένη και στα δύο πόδια αλλά έστηνε μία μεγάλη κατσαρόλα φαγητό για να μην στερηθούν οι μοναχικοί γέροντες και ένας άρρωστος ηλικιωμένος της γειτονιάς. Γι' αυτό, λίγο πριν το τέλος, την επισκέφθηκαν ανάμεσα σε άλλους, οι επτά Αρχάγγελοι που μεταφέρουν τις προσευχές των αγίων από την γη στον ουρανό. Της συστήθηκαν με τα ονόματά τους, δεν τα λησμόνησε αλλά τα ενέταξε στην καρδιακή μνήμη της: Μιχαήλ, Γαβριήλ, Ουριήλ, Ραφαήλ, Φαναήλ, Θαναήλ. Ο Ουριήλ της είπε ότι φυλάει την άβυσσο. Σήκωσαν ψηλά τις ρομφαίες και της έκαναν «ρεκάπιτο» όπως είπε, για να περάσει. Την οδήγησαν σε ένα πάγχρυσο παλάτι. Είναι ο τόπος της κατοικίας σου, της είπαν. Στη μέση ξεχείλιζε ένα ολόχρυσο δοχείο που ανέβλυζε κρυστάλλινο νερό. Ρώτησε: «τι είναι αυτό;» «είναι το δοχείο της καρδιάς σου» απάντησαν. «Και ξεχειλίζει η αγνότητά σου, η σιωπή σου, η ταπεινοφροσύνη σου και οι ελεημονίες σου».

Η πρόωρη κοίμηση της Αντωνούλας, της κόστισε πολύ. Έκλαιγε συνεχώς αλλά επαρηγορείτο από την ελπιδοφόρα προσδοκία της επανασυνάντησης στην αιωνιότητα. Ήταν το 1998 όταν άρχισαν και τα προβλήματα υγείας της Γερόντισσας. Δεν θα μπορούσε, λόγω σωματικής αδυναμίας, να οικονομεί με την ίδια φροντίδα το παιδί. Εκείνη την χρονιά διορίσθηκε και η ευτέλειά μου εφημέριος στην Πόμπια. Δεθήκαμε πολύ, σαν μάνα με παιδί, είκοσι ολόκληρα χρόνια. Της έδωσε πληροφορία ο Θεός στην προσευχή: «Σου πήρα την Αντωνία αλλά σου έστειλα τον Αντώνιο». Και πράγματι! Την αγάπησα όσο και τους φυσικούς μου γονείς ή ίσως, ακόμη και περισσότερο. Απήλαυσα κοντά της, την ακένωτη μητρική στοργή και την ανύστακτη φροντίδα της. Είθε δε, να διαποτίσει και το άγονο έδαφος της δικής μου ψυχής, το ζωηφόρο νάμα που είδα τόσα χρόνια να αναβλύζει η ένθεη βιωτή της και η ισάγγελος πολιτεία της...

Ποτέ δεν περιαυτολόγησε. Είχε αίσθηση, όχι απλώς μηδαμινότητας, αλλά απόλυτης ουδενίας. Την βρήκαμε πολλές φορές να έχει επιδοθεί σε θρήνο μετανοίας, να χτυπά το πρόσωπό της και να αυτοαποκαλείται «πόρνη, ληστίνη, έκτρωμα, ελεεινή». Λυπόταν όταν την επαινούσαν γιατί νόμιζε ότι αδικούσαν κατά πολύ την πραγματικότητα και πήγαινε κόντρα, προσέκρουε βάνουσα, στην δίκαιη αποτίμηση του Θεού. Χαιρόταν στις κατηγορίες γιατί τις εκλάμβανε – όπως έλεγε – ως ευκαιρίες για διόρθωση, μετάνοια και σωτήριο επαναπροσδιορισμό ολόκληρης της υπάρξεώς της. Είχε εγκαθιδρύσει μέσα της ένα σπάνιο και αμπλοκάριστο εργοστάσιο καλών λογισμών. Για όλους είχε έναν καλό λόγο. Και τα πιο δύσκολα και σκανδαλώδη ενεργήματα, δεν τα αμνήστευε

μεν, αλλά σιωπούσε και προσευχόταν για τους υπεύθυνους, όταν τα επληροφορείτο. «Εγώ είμαι η μεγαλύτερη υπόδικη ενώπιον του Θεού -έλεγε- και δεν έχω δικαίωμα να κρίνω κανέναν». Σε όλους εύρισκε κάτι καλό και αυτό προέβαλε. Την ενδιέφερε να βασιλεύει το καλό στην αντίληψη των άλλων και στην υφή της κοινωνίας. Γι' αυτό τελευταία, της ξέφυγε και είπε: «Είμαι φορτωμένη από αμαρτίες και ελπίζω μόνο στο έλεος του Θεού, γιατί γέρασα άπρακτη από έργα μετανοίας. Για κατάκριση όμως, νομίζω, πως δεν θα δώσω λόγο στον δικαιοκρίτη Θεό...»!

Τα τελευταία 20 χρόνια της ζωής της, τα πέρασε μέσα στην καρποφόρο εξάσκηση της Ιεράς ησυχίας και στην πολύφερνη υλοποίηση των έργων της αγάπης. Ζούσε στο κλίμα της αδιάλειπτης προσευχής. Ελάχιστος ο ύπνος της, πολύ ελαχιστοτέρα η τροφή της. Διανυκτέρευε προσευχόμενη. Ο νούς της, τελείως εξαγιασμένος, βρήκε τον αρχέγονο τόπο του, πήγε στον φυσικό προορισμό του. Ενεργοποιήθηκε μέσα στο απύθμενο πηγάδι της βαθείας καρδιάς, όπως περιέγραφε η ίδια η Γερόντισσα. Από εκεί εξακοντίσθηκε αυτός ο θεοειδέστατος νούς της στα επουράνια. Διείσδυσε επαρκώς στα άφατα και συγκλονιστικά μυστήρια του Θεού. Έβλεπε και απολάμβανε το άπλετο και γαλαζόλευκο Φως του Θεού, την άφατη δόξα της Αγίας Τριάδος που είναι ασχημάτιστο και ομοιογενές -όπως έλεγε- και δεν έχει αρχή και τέλος. Ο ήλιος είναι λυχναράκι μπροστά Του. Διέκρινε μέσα στο ενιαίο εκείνο αμήχανο Φως, τρία φώτα, τις υποστάσεις της Αγίας Τριάδος και έκανε μοναδικές εμπειρικές περιγραφές, που μόνον μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας τις απετόλμησαν. Έβλεπε άσαρκο Φως, τον Άναρχο Πατέρα την πηγαία Θεότητα. Έβλεπε σεσαρκωμένο Φως, τον ενανθρωπήσαντα Λόγο και περιέγραφε με εκπληκτική ευκρίνεια τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά Του. Έβλεπε και το τρίτο Φως, το Πανάγιο και Ζωοποιό Πνεύμα να συνέχει την Εκκλησία, να προχέεται στις καρδιές από τα Ωμοφόρια των Επισκόπων και τα Επιτραχήλια των ιερέων και να σηκώνει επαρκώς μέσα στα δάκρυα της προσευχής και τους στεναγμούς της μετανοίας. Ήρθε -έλεγε- την ημέρα της Πεντηκοστής αλλά δεν έφυγε. Κινείται στον κόσμο με μεγάλο κρότο, «ως ήχος φερομένης, βιαίας πνοής» αλλά δεν τον ακούει κανείς, μόνο όσοι έχουν ενεργοποιήσει τον κρυφό μηχανισμό της καρδιάς.

Με την διόπτρα του νου, την λεπτοτάτη προσοχή, τα «κιάλια» της καρδιάς, όπως τα ονόμαζε, ανίχνευε τα επουράνια και τα καταχθόνια αλλά και τα κρυπτά της καρδιάς των άλλων ανθρώπων. Είχε βιωματική γνώση των διαβαθμίσεων του ουρανού. «Έχει -έλεγε- ο ουρανός πολλές καταστάσεις Χάριτος που επεκτείνονται ως το άπειρο και δεν τελειώνουν ποτέ...». Αυτό σημαίνει ότι έβλεπε τις εναλλαγές των αιώνων. Άφηνε, όμως, τον νού της να κατέρχεται και στα φλογισμένα και αφεγγή βασίλεια της κολάσεως. Είδε πολλούς, αλλά ουδέποτε μαρτύρησε κανέναν. «Ανάβω κεράκια -έλεγε- κάνω πολλή προσευχή και τους βάζω σε κίνηση

βελτιώσεως, γιατί είναι μαρμαρωμένοι οι καημένοι».

Ταυτίστηκε χαρισματικά με όλο τον κόσμο. Είχε προσλάβει μέσα της «παγγενή» τον Αδάμ. Θεωρούσε τον εαυτό της υπαίτιο για ο,τι κακό συμβαίνει στην οικουμένη. Γι' αυτό τις πρώτες πρωινές ώρες, έκανε μία μακροσκελή αυτοσχέδια, συγκλονιστική προσευχή, που περιελάμβανε όλη την κτίση και κάθε γένος ανθρώπων «των υπό τον ουρανόν».

Η ακτινοβολία του προσώπου της και ο γλυκασμός που εξέπεμπε η καρδιά της, προσέλκυσαν πλησίον της ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων, ιδιαίτερα νέων, που προσέτρεχαν κοντά της, γιατί έβλεπαν την αιθαλή και αθάνατη ζωτικότητα μέσα σε μία εύθραυστη και αποκαμωμένη χοϊκότητα. Μία πνευματοφόρο και εν-χριστωμένη ψυχή μέσα σ' ένα λιπόσαρκο και γηραιό σώμα. Εκείνη αισθανόταν ως μητέρα. Αγκάλιαζε ιδιαίτερα τους πολύ αμαρτωλούς, αναπτέρωνε ελπίδες, ισχυροποιούσε το φρόνημα της πνευματικής μετάλλαξης, τόνιζε τις ατέρμονες διαστάσεις του Θείου Ελέους και την απεραντοσύνη της αγάπης του Θεού, τους προσλάμβανε μέσα στην θαλπωρή της καρδιάς της, για να ζεστάνει από την παγωνιά της δαιμονικής κυριαρχίας, ακόμη και βαρυποινίτες φυλάκιζε στοργικά μέσα στα κελιά των ενδομυχίων της, για να τους απαλλάξει από τις αλυσίδες των παθών τους και να τους χαρίσει την εσωτερική ελευθερία. Δεν άφηνε όμως, και κανέναν να ξεθαρρεύει. Επαναλάμβανε με δικό της τρόπο, την επωδό του Οσίου Νίκωνος του μετανοείτε, «Μετά την ενθέδε εκδημίαν, μετανοίας ισχύς ουδεμία».

Οι παρακαταθήκες της απλές και πρακτικές αλλά αποστάγματα αγιοπνευματικής σοφίας και χάριτος.

«Η γλώσσα -έλεγε- είναι η καλύτερη φιλενάδα του σατανά».

«Να έχετε τέσσερα πράγματα: Αγάπη, ταπεινοφροσύνη, σιωπή και ελεημοσύνη εν κρυπτώ».

«Να εξομολογείσθε όπως πρέπει, για να μην έχει ούτε πατημασιές ο διάβολος μέσα σας».

«Να μην κακολογούμε τους άλλους, γιατί έπειτα θα μας κακολογήσει κι εμάς ο Θεός όταν ξανάρθει στον κόσμο».

«Να προσεύχεσθε με την ευχή <Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με>, αλλά και Τριαδολογικά. Εγώ λέγω»:

«Πατέρα επουράνιε συγχώρεσέ με,

Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με,
Πνεύμα Άγιον φώτισέ με».

«Όποιος φοβάται, δεν φοβάται». Δηλαδή, όποιος φοβάται την αμαρτία δεν φοβάται τίποτα.

Η διαρκής μέθεξις της Ακτίστου δόξης του Θεού που η Γερόντισσα είχε σε βαθμό Θεώσεως εδραίωσαν μέσα της την αίσθηση της ουδενίας και την αποστροφή στον εαυτό της, μέχρι αυτομίσους. Ταυτόχρονα γιγάντωνε την χαρισματική κατάσταση της μετανοίας ως μυστήριο και βίωμα διαρκείας. Έλεγε: «Μέσα από την καρδιά βλέπω τι είναι ο Θεός και τι είμαι εγώ. Ο Θεός είναι το παν και εγώ ένα μηδέν. Τον ευχαριστώ, όμως, που μου δείχνει τα χάλια μου και μου δίνει παράταση μετανοίας. Ζω καθημερινά το μυστήριο της Αγάπης Του. Ό,τι του ζητήσω μου το δίνει. Χατήρι δεν μου χαλά κι ας είμαι το πιο άτακτο παιδί Του. Είναι σαν ένα κοπέλι που το πέμπω στις μαντατοφοριές. Με φροντίζει και με στηρίζει σε βαθμό που δεν αντέχω, ενώ έπρεπε να μου δίνει νερό να πίνω από τους βόθρους της Νέας Υόρκης, γιατί οι αποχετεύσεις του χωριού μου είναι καθαρές».

Όσο πλησίαζε τον Θεό και σπούδαζε εμπειρικά το απερινόητο της Αιδιότητός Του, τόσο χαμήλωνε στην διόπτρα της ψυχής της η ιδέα για τον εαυτό της και με ποταμούς δακρύων ζητούσε το έλεος του Θεού. Και ο γενναιόδωρος Χρεώστης την προίκισε από τις αποθήκες της Αγάπης Του με σπάνια χαρίσματα: την προόραση, την δυνατή διόραση και την προφητεία.

Όλα αυτά τα θεωρούσε φυσικά για όλους, γιατί διέθετε προπρωτική καθαρότητα και παιδική απλότητα. Σ' αυτά δεν θα αναφερθώ λεπτομερώς. Δεν είναι αυτό το μείζον, ούτε το ζητούμενο της στιγμής αυτής. Όλων των χαρισμάτων της, υπερείχε η υπερφυσική της αγάπη της και η ασύγκριτη για τα σημερινά δεδομένα ταπεινοφροσύνη της.

Ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου Ιερόθεος που την συναναστράφηκε και είχε επικοινωνία μαζί της, λέγει ότι όπου βαθιά ταπείνωσις και διαρκής μετάνοια δεν αναπτύσσεται καμία πλάνη, γιατί δεν αντέχει να ενεργήσει ο σατανάς.

Και η Γερόντισσα είχε σπάνιο χάρισμα διακρίσεως των πνευμάτων, που αποτελεί το προσδιοριστικό ιδίωμα της απλανούς Θεολογίας. Ήταν προφήτιδα της Καινής Διαθήκης, γιατί ήταν μία αληθινή ησυχάστρια. Ξεχώριζε άριστα το ψυχολογικό από το πνευματικό, και το κτιστό από το άκτιστο. Έλεγε: «Έρχονται, ειδικά την νύχτα που προσεύχομαι οι δαίμονες με ποικίλες μορφές. Άλλοτε γίνονται τέρατα φρικιαστικά και πασχίζουν να με τρομάξουν και άλλοτε ειδικά στις αρχές, μεταμφιέζονται σε πνεύματα αγαθά και προσπαθούν να με ξεγελάσουν. Τους

προδίδει, όμως, η βρώμα τους. Μία άλλη αίσθηση δυσοσμίας πνευματικής, που δεν γίνεται αντιληπτή από την σωματική όσφρηση και είναι χειρότερη από τα σκουληκιασμένα ζωικά σπλάχνα και το σάπιο κρέας των 16 ημερών. Τα θεικά - έλεγε- δυναμώνουν τα δάκρυα της μετανοίας και την ταπείνωση, ειρηνεύουν και ενισχύουν την ψυχή. Τα δαιμονικά, όσο καμουφλαρισμένα και να 'ναι, δημιουργούν ταραχή, φόβο, υπερηφάνεια, σε πιάνει από την βρώμα τάση ναυτίας, μεταταράσσονται τα σπλάχνα σου».

Πολλές φορές τήν είδα για παραδειγματισμό μου σέ κατάσταση Θείας άρπαγής, βυθισμένη μέσα στήν καρδιά καί από εκεί έξακοντισμένη στους ούρανίους κόσμους, φωτεινή καί «άχάμπαρη» γιά τό τί συνέβαινε γύρω της. Τό φώς τοῦ Θεοῦ -έλεγε- τό έβλεπε μέσα από τό χάος τῆς καρδιάς πού τῆς ἦταν πάμφωτο, τραβιόταν ὅμως καί τά σαρκικά της μάτια καί τά αἰσθανόταν νά ἀλλοιώνονται, τό έβλεπε -ὅπως έδιηγείτο- «ἀπό τίς τρίχες τῆς κεφαλῆς ἕως τά κράνυχα τῶν ποδιῶν », ὅλες οἱ αἰσθήσεις γινόταν μία. Παντοῦ βασίλευε ὁ Χριστός καί δέν ἤξερε ἀπό ποῦ τελικά ζοῦσε ὅλες αὐτές τίς ὑπερφυεῖς δωρεές τοῦ Παρακλητοῦ Πνεύματος. Ἔλεγε ἀποφατικά: «Αὐτά γλῶσσα δέν τά διηγείται καί ἀνθρώπινος νοῦς δέν τά χωρεῖ. Οὔτε ἀγγελικός νοῦς δέν τά χωρεῖ ὅλα. Ἀπορῶ πῶς ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού λέγουν πῶς δέν πιστεύουν».

Ἡ βρώμα πού αἰσθανόταν ἐνώπιον τῶν πονηρῶν πνευμάτων, ὀφείλεται στό ὅτι ἡ ἴδια εἶχε νοερά καρδιακή προσευχή. Αἰσθανόταν -ὅπως έλεγε- τήν καρδιά της νά μουρμουρίζει καί εἰδικά τίς νύχτες, ζοῦσε «ἐντονα πνευματικά γλέντια». Ἦταν ζωομύριστη καί μυρίπινη ἀπό τά μῦρα τοῦ Πνεύματος, γι' αὐτό διέκρινε τήν νεκροποιό ὁσμή καί τήν ἀηδιαστική ἀποφορά τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων. Ἐνεργοποίησε ἡσυχαστικῶς τό Ἅγιο Χρῖσμα μέσα στήν καρδιά της. Αὐτό ἐννοεῖ ὁ Ἀπόστολος καί Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὅταν γράφει: «ἡμεῖς ἐλάβομεν χρῖσμα ἐκ τοῦ Ἀγίου καί γινώσκομεν αὐτόν». Τό Χρῖσμα εἶναι ἡ ἐνεργοποίηση τοῦ Ἀγίου Μύρου μέσα στήν καρδιά, ἡ νοερά προσευχή, ὁ φωτισμός τοῦ νοός, καταστάσεις πού ὅταν ἀπουσιάζουν, πανεύκολα μπορεῖ νά εἰσέλθει τό μικρόβιο τῆς οἴησης μέσα στόν ἐσωτερικό χῶρο καί ὁ ἄνθρωπος, ἀντί νά ὠριμάζει σάν εὐγευστο φροῦτο χάριτος, νά ἀποσαθρώνεται, ἀπό τό σκουλήκι τῆς πλάνης, σάν κούφιο ἀνούσιο καρπολόγημα, καί ἐν τέλει νά ἀπωλεσθεῖ.

Οἱ μεγάλοι σύγχρονοι ἡσυχαστές τῶν Ἀστερουσίων, Ὅσοι Γέροντες Ἀναστάσιος ὁ Κουδουμιανός καί Νεῖλος ὁ Ἀγιοφαραγγίτης τήν ἐκτιμοῦσαν καί τήν ἐσέβοντο ἀπεριόριστα. Καί οἱ δύο ἔσκυβαν καί ἀσπαζόταν τό χέρι της. «Εἶδα τήν προσευχή της καί τρόμαξα» μοῦ εἶπε ὁ Γέρων Ἀναστάσιος, μία ἀπό τίς δύο φορές πού τήν ἐπισκέφθηκε στό σπίτι της. Καί ὅταν ἡ Γερόντισσα τόν ἐπισκέφθηκε στό Βενιζέλειο Νοσοκομεῖο τοῦ Ἡρακλείου, πάλιν ὁ Μέγας Ἐκεῖνος Γέρων, ἄν καί σέ

καταστολή δυνάμεων, βρήκε τό σθένος, άνασηκώθηκε, άρπαξε τό χέρι της καί τό καταφιλοῦσε.

«Γιατί μοῦ τό κάνουν αυτό οί Δεσποτάδες καί άσκητές» ρωτοῦσε μέ παιδική άφέλεια ή Γαλάτεια. «Γιατί –τῆς άπαντοῦσα- φαίνεσαι έκατόν έτῶν, έπειδή είσαι κυρτωμένη πολύ καί σέβονται τό γῆρας σου».

«Μπρέ, μπρέ ταπείνωση –έπαναλάμβανε έκπληκτη εκείνη-. Θά είμαι άναπολόγητη στόν Θεό άν δέν μετανοήσω, άφοῦ τέτοιοι άνθρωποι σέβονται τά γεράματα καί τόν κακοποδομό μου».

«Γιατί, Γέροντα, άνέβηκε ή Γαλάτεια τόσο ψηλά;» ρώτησα κάποτε τόν Μεγάλο Άναστάσιο.

«Γιατί παιδί μου –άπάντησε εκείνος- έσκαψε βαθιά τό χωράφι τῆς καρδιάς της μέ τό Ξύλο τοῦ Σταυροῦ μια όλόκληρη ζωή. Καί ό ήσυχαστικός σπόρος βρήκε γόνιμο έδαφος καί εύδοκίμησε πολύ, άπλωσε ρίζες καί άνυψώθηκε ταχέως μέχρι τίς σφαίρες τῆς Άναστάσεως».

Άγαποῦσε πολύ, σάν παιδί της, ὅπως έλεγε, τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ.κ. Ιερόθεο. Τόν έξομοίωνε μέ τούς Ιεράρχες πού είναι κολλημένοι στόν τοίχο, έννοώντας τίς τοιχογραφίες τῶν έκκλησιῶν. Τόν έκτιμοῦσε περισσότερο άπό ὅλους. Έβλεπε, ὅπως έλεγε, τήν έσωτερική του ήσυχία καί τήν θεολογική του πληρότητα. Τόν παρακολουθοῦσε μέ τήν διόπτρα τῆς καρδιάς, καί χαιρόταν γιά τήν άταραξία του στούς πειρασμούς καί τό άδιάκοπο «γλυκομουρμούρισμα» τῆς καρδιάς του είδικά τίς νυκτερινές ὥρες. Λυπόταν πολύ πού οί άλλοι δέν τό καταλαβαίνουν καί ύφίσταται τόσες άδικες έπιθέσεις καί άμφισβητήσεις. Έκεῖνος είναι καί ό άποδέκτης τῆς πλειονότητος τῶν ιδιοχείρων έπιστολῶν της. Ὑπέρ-άγαποῦσε, ὅμως, καί τόν Ιεροκήρυκα καί Πρωτοσύγκελλό του, π. Καλλίνικο Γεωργάτο. Άκραδάντως πιστεύω ὅτι θά είναι ή προστάτιδά του. Έλεγε: «Πῶ, πῶ! Αὐτός ό <Διάκος> του!» (Διάκος ὅχι μέ έννοια ιερατική αλλά μέ τή σημασία, τοῦ άοκνου συνεργάτη, τοῦ Διακονητῆ). «Τί εύλογημένο, τί καθαρό παιδί! Άγγελος είναι! Τόν βλέπεις στά γραφεΐα, στήν κουζίνα, στά μηχανήματα (Ύπολογιστές), στά ύπόγεια μέσα στά χαρτιά καί στίς σκόνες! Ποτέ δέν βάζει κακό λογισμό! Άγαπᾷ τόν δεσπότη καί λυώνει (θυσιάζεται) μέ χαρά».

Άγαποῦσε έπισης σάν γιό της καί έτρεφε μεγάλη άδυναμία στόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Τριφυλίας καί Όλυμπίας κ.κ. Χρυσόστομο. Γιά δύο περίπου δεκαετίες είχαν καθημερινή έπικοινωνία. Τόν είχε έγνοια γιά τήν εύαισθησία του καί τήν άσκητικότητα του καί νοερῶς έμεριμνοῦσε γι' αὐτόν στοργικά.

Ἀγαποῦσε ἐπίσης, τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Πειραιῶς κ.κ. Σεραφεῖμ. Τόν θεωροῦσε λεοντόκαρδο καί ὁμολογητή τῆς Ὁρθοδοξίας. Χαιρόταν πού ἐλέγχει μέ εἰλικρίνεια καί παρρησία τά παρά φύσιν ἁμαρτήματα ἀλλά καί τήν φρικώδη αἵρεση τοῦ παπισμοῦ. «Τόν σκεπάζουν -ἔλεγε- οὐράνιες δυνάμεις καί τόν δυναμώνουν οἱ προσευχές τῶν μοναστηριῶν».

Ἀγαποῦσε πολύ καί τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἐδέσσης κ.κ. Ἰωήλ γιά τήν ταπείνωση τήν καλοκαγαθία καί τόν ἀσίγαστο ἱεραποστολικό του ζῆλο. Ἔλεγε περί αὐτοῦ: «Δέν ξιπάστηκε παιδί μου πού ἔγινε Δεσπότης. Ἐμεινε ὅπως ἦταν. Ἕνας παπᾶς μέ τό στρογγυλό στή μέση (ἐγκόλπιο). Παιδί στήν ψυχή, ἅγιος ἄνθρωπος».

Τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μόρφου κ.κ. Νεόφυτο τόν ἀποκαλοῦσε «θεμελιακό » λόγω σωματικῆς διάπλασης καί πνευματικοῦ διαμετρήματος. Χαιρόταν -ἔλεγε- πού χτυπᾷ τά κοσμικά καί προβάλλει τά «ἀγιωτικά», δηλαδή τούς καρπούς τῆς λαϊκῆς εὐσέβειας καί τούς σύγχρονους Ἀγίους τῆς Ἐκκλησίας. Χαιρόταν πού ἔχει παρρησιασμένο καί ἀπλουστευμένο θεολογικό λόγο καί ὁδηγεῖ μέ τό φλογερό του περί μετανοίας κήρυγμα, πολλά χαμένα πρόβατα στήν μάνδρα τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ ἱερεῖς τῆς Μητροπόλεώς μας, ὅσοι τουλάχιστον διαθέτουν πνευματικό αἰσθητήριο, τήν ἀγάπησαν σάν μητέρα τους. Καί ἐκεῖνη, τούς εἶχε σάν παιδιά της. Τά θαύματα ἀπό τήν προσευχή της, ἀναρίθμητα, ἀλλά δέν εἶναι τοῦ παρόντος. Ἄς μιλήσουν ἐκεῖνοι πού εὐεργετήθηκαν ἀπ' αὐτήν. Δέν θέλω νά θεωρηθεῖ ὁ δικός μου λόγος, ὑποκειμενική ἀλλοίωση τῆς πραγματικότητας καί συναισθηματική ἔξαρση τῆς στιγμῆς.

Κάποιος ἀδιακρίτως φερόμενος, τώρα τελευταία τῆς εἶπε: «Κρίμα Γερόντισσα πού δέν σέ γνώρισα ἀπό παλαιότερα. Ὅμως ὁ τάδε καλόγηρος σέ μία σύναξη μᾶς εἶπε ὅτι εἶσαι πλανεμένη καί ἄν σοῦ μιλοῦμε θά μαγαρίσουμε»!!! Καί ἡ ταπεινή καί ἀνεξίκακη Γερόντισσα μέ ἐκπληξη καί αὐθορμητισμό, χωρίς ἴχνος ταραχῆς καί ἀναβρασμοῦ, ἀπάντησε: «Ἀπορῶ παιδί μου, γιατί ἔπρεπε νά μέ ἔχεις γνωρίσει νωρίτερα. Δέν ὑπερέχω ἀπό τούς ἄλλους, ἀλλά μᾶλλον ὑστερῶ σέ πολλά. Αὐτό πού σᾶς εἶπε ὁ πάτερ πού μοῦ ἀνέφερες ἰσχύει. Ξέρει αὐτός, εἶναι ἔμπειρος ἄνθρωπος. Ὅμως νά ῥχεσαι νά μοῦ συγχωρᾷς, μήπως ξεμαγαρίσω κι ἐγώ ἀπό τίς ἁμαρτίες μου». Ἐκεῖ, θαύμασα, τήν ἑτερογένεση τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῶν δύο. Τήν μεγίστη διαφορά ἀνάμεσα στήν ἱερωσύνη Ἀαρών καί στήν ἱερωσύνη Μελχισεδέκ. Τήν χαώδη ἀπόσταση πού ξεχωρίζει τήν ἀλαζονική ἐξουσία τῆς σφραγίδος, ἀπό τα ματωμένα παράσημα πού ἔχουν «οἱ τραυματίες τοῦ Θεοῦ Νυμφίου».

Καί τώρα, ολοκληρώνω τήν πενιχρή αναφορά μου στό γιγαντιαίο πνευματικό διαμέτρημα τῆς Γερόντισσας, μέ σύντομη ἐξεικόνιση τοῦ πυρωμένου δειλινοῦ τῆς ἐπίγειας ζωῆς της. Τό διάστημα αὐτό ἦταν τελείως διαφορετικό, ἀπό τά προηγούμενα ἔτη τῆς ἐγκόσμιας διαδρομῆς της. Μέ πεσμένες τίς σωματικές της δυνάμεις, ἀκμαιότατες τίς πνευματικές, ἔμοιαζε μέ πανώριμο φρούτο πού εὐωδιάζει. Ἰσχυε ἐμφανῶς καί σ' αὐτήν ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου: «Εἰ καί ἔξωθεν ἄνθρωπος διαφθείρεται ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα τῇ ἡμέρα».

Αἰσθητοποιοῦσε τήν πλήρη ὁμογενοποίηση τοῦ ἐσωτερικοῦ της κόσμου. Εἶχε τελείως «παιδιοποιηθεῖ» μέ τήν πνευματική ἔννοια τοῦ ὅρου. Χαιρόταν μέ τά μικρά παιδάκια, μέ τήν παρουσία ἐκείνων πού τήν ἀγαποῦσαν, περιεργαζόταν τήν φύση, τά μικρά τῆς γειτονιάς, τό κελάηδημα τῶν πουλιῶν, τόν ἦχο τῆς βροχῆς, τό θρόισμα τοῦ ἀέρα, ἀκόμη καί τούς κλάδους τῶν δένδρων ὅταν φυσοῦσε ὁ ἄνεμος. Ὅλη τήν κτίση τήν αἰσθανόταν ἐναρμονισμένη μέ τήν καρδιά της, νά ἀναφαίρεται στόν Θεό. Εἶναι προφανές ὅτι εἶχε ἀκούσει «τούς λόγους τῶν ὄντων» πού ἀναφέρει ὁ Ὅσιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής. Ἡ καρδιά -ἔλεγε- ἔχει πολλές αἰσθητήριες δυνάμεις, πού ὁ ἄνθρωπος ἀγνοεῖ, γιατί εἶναι ἀπό τήν ἁμαρτία μπλοκαρισμένες. Ὅταν ἐνεργοποιήσει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, αὐτούς τούς μυστηριώδεις ἐσώψυχους μηχανισμούς, ὁρᾶται ἐναργῶς ἡ Θεϊκή παρουσία μέσα σέ ὅλο τόν περιβάλλοντα φυσικό χῶρο. Τότε, διαπιστώνει, ὅτι καί τά ἄψυχα τοῦ κόσμου τούτου, εἶναι ἀμεσότατα ἐστραμμένα πρός τόν Δημιουργό, Τόν δοξολογοῦν καί Τόν ὑμνολογοῦν, ὅπως ἡ ἐκλεπτυσμένη ἀπό τήν Χάρη καρδιά, γι' αὐτό καί ἀκαταπαύστως συντονίζονται λειτουργικά μαζί της.

Τήν τελευταία χρονική περίοδο, φάνηκε ἐναργέστερα ἡ οἰκουμενική της μητρότητα, τό γεγονός ὅτι συνέλαβε ἀγιοπνευματικῶς καί ἐγέννησε νοερῶς, πολλούς συγχρόνους χριστιανούς. Παρά τό βαθύ γῆρας, εἶχε ἀναπεπταμένες τίς πνευματικές κεραῖες καί ἐνεργοῦσε μέ τεράστια διάκριση, σύνεση καί χιοῦμορ. Ἐλεγε ὑψηλές ἀλήθειες ὡς ἀπόσταγμα τῆς ζωῆς της, ἀλλά μέ πολύ ἔξυπνο καί χαριτωμένο τρόπο, προκειμένου νά συντρίψει σωτήρια, χωρίς νά τόν ἐξουθενώσει ψυχικά καί νά ἔχει τό καλύτερο δυνατό ἀποτέλεσμα τό μητρικό της ἀφύπνισμα καί τό χειρουργικό της ἐγχείρημα. Δέν ἔκανε ποτέ τήν δασκάλα, ἢ τήν μοναχή, ἐνῶ ἦταν στήν πραγματικότητα καί ἄριστος παιδαγωγός καί ἰσάγγελος ἄνθρωπος, πού δίδασκε μέ ἀπλά παραδείγματα νοηματισμένα μέ βαθύ περιεχόμενο, μέ προσευχή καί σιωπή, λεπτότητα καί χιοῦμορ, αὐτομεμφία καί διακριτική συμβουλή: «Βλέπω - ἔλεγε- τούς λογισμούς ὅλων. Ἔρχονται καί μερικοί ἐγκάθετοι γιά νά μέ διερευνήσουν καί νά δημιουργήσουν προβλήματα σέ ἄλλους, γιατί ἐμένα δέν μέ νοιάζει. Ὅσο εἶναι ἐδῶ, δέν μιλάω, προσεύχομαι κοιτάζοντάς τους στήν καρδιά καί τούς ἀγκαλιάζω μυστικά μέ τήν ἀγάπη μου. Φεύγουν μέ καλούς λογισμούς καί οἱ περισσότεροι ξανάρχονται ἀλλαγμένοι

».

Όταν τῆς ζητοῦσαν εὐχή στερεότυπα σχεδόν ἔλεγε: «Νά ἔχετε τήν εὐχή τοῦ Ἀνάρχου Πατρός, τοῦ Συνάναρχου Λόγου καί τοῦ Συναιδίου καί Ζωοποιοῦ Πνεύματος. Τῆς Παναγίας, τοῦ Προδρόμου καί Βαπτιστοῦ πού εἶναι ὁ ὑψηλότερος στό ἀνάστημα Ἅγιος ἀλλά καί αὐστηρός ἐπισκέπτης, τῶν Ἀποστόλων καί Πάντων τῶν Ἀγίων. Νά εἴστε κάτω ἀπό τήν σκέπη τῶν Οὐρανίων Δυνάμεων. Καί ἄν ἔχω καί ἐγώ εὐχή, χαλάλι σας».

Τό πέρασμα στήν αἰωνιότητα τό κουβέντιαζε. Μπορῶ νά πῶ τό γλεντοῦσε καί τό προσδοκοῦσε. Δέν ἔδειξε νά φοβᾶται καθόλου τήν φρικτή ὥρα τοῦ θανάτου. Εἶχε καθηλωμένο τό βλέμμα στήν μεγάλη πύλη καί πορευόταν σταθερά στή Βασιλεία τοῦ «Ἀρνίου». Μιλοῦσε γελώντας γιά τό τέρμα τῆς ἐπίγειας πορείας της. Ἐτοίμαζε ἐντατικότερα τόν ἑαυτό της, γιά νά στηθεῖ «εὐπρόσδεκτα» -ὅπως ἔλεγε- στό κριτήριο τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ.

Ἄρρωστη, σχεδόν ἀκίνητη καί ἡμιπαράλυτη, ἔξακολουθοῦσε νά μεριμνᾷ καί νά προσεύχεται. Γιά τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Γιά τούς πιστούς, ἀπίστους καί ἑτεροδόξους πού εἶναι «ἐκλελυμένοι καί ἐρριμμένοι ὡς πρόβατα μή ἔχοντα ποιμένα» (Ματθ. θ' 36). Γιά τά κουρασμένα γηρατειά, γιά τούς ἐναγώνιους οἰκογενειάρχες καί γιά τήν προβληματισμένη νεότητα. Τό καλοκαίρι τοῦ 2016 ἔλεγε: «Θέλω νά κάθομαι στόν δρόμο γιά νά ἀποχαιρετήσω τό χωριό μου. Ὀλίγος χρόνος μοῦ ἀπέμεινε νά μείνω μαζί σας. Ἀλλά ὁ Θεός πού μᾶς ἐνώνει εἶναι Αἰώνιος».

Πολλά νέα παιδιά, τῆς ἔλεγαν, ὅταν τήν ἄκουγαν νά ἀποχαιρετᾷ: «Δέν θέλουμε νά φύγεις. Ἀλλά ἀκόμη κι ἄν φύγεις, μή μᾶς ξεχάσεις». Καί ἐκείνη μέ ἀπορία ἀπαντοῦσε: «Αὐτό, παιδιά μου, συμβαίνει μόνο μέ τούς Ἁγίους. Ἐγώ εἶμαι ἁμαρτωλή καί χρειάζομαι τίς δικές σας προσευχές. Στοχεύω σ' ἕνα μικρό τοπαλάκι. Τό τελευταῖο, ἄν ξετσουρίζω καί μπῶ ἐκεῖ μέ τήν βοήθεια τῆς Παναγίας, δέν θά ξεχάσω κανένα σας».

Οἱ θεοπτίες, ἡ σωματική της μυροβλυσία καί ἁγιοφάνειες πλήθυναν πολύ εἰδικά μετά τόν Αὐγουστο τοῦ 2016. Οἱ 4 καβαλάρηδες Ἅγιοι Μηνᾶς, Γεώργιος, Δημήτριος καί Νικήτας ἦταν σχεδόν ἡ μόνιμη συντροφιά της. Τούς περιέγραφε μέ ἀφελότητα καρδιάς καί ἐκπληκτική ἀκρίβεια. Νόμιζε ὅτι ἡ ἐνόραση εἶναι φυσικό ἰδίωμα ὅλων τῶν ἀνθρώπων καί ἄρα ὅλοι μποροῦμε νά ἔχουμε τίς ἴδιες προσλαμβάνουσες παραστάσεις. Ἔλεγε: «ὁ Μηνᾶς παιδί μου εἶναι θηρίο στό μπόι. Ἄνδρας θεμελιακός, γεμᾶτος, πλαταρᾶς καί σκοῦρος λίγο στήν δερμάτινη ἐμφάνιση. Πιό μεγάλος ἡλικιακά ἀπό τούς ἄλλους, λευκός περίπου στό τρίχωμα τῆς κεφαλῆς καί εἶναι ἡγετική μορφή. Εἶναι ὁ ἀρχηγός τῆς παρέας. Ὁ Γεώργιος καί ὁ Δημήτριος εἶναι πανέμορφα παλληκαράκια. Μέτριοι στό ἀνάστημα καί

είκοσιπεντάρηδες στην ηλικία. Ο Νικήτας είναι πρός τό ψηλός στό ανάστημά του καί όλόξανθος. Τά μαλλιά του μοιάζουν μέ τά γένια τοῦ παπποῦ μου πού ἦταν ξανθά σάν τό λινάρι».

Περιέγραφε τό εὔσωμο τῶν ἀλόγων μέ τίς χρυσές σέλες, τόν θόρυβο τοῦ χλιμιντρίσματος καί τό ζωηρό χτύπημα τῶν ποδιῶν τους. Στίς 16 Δεκεμβρίου τοῦ 2016τὴν ἐπισκέφθηκαν οἱ Ἅγιοι καί τό σπίτι μοσχοβόλησε. Τῆς παρουσίασαν τά τετράδιά της. Τά ψυχοχάρτια της: «*Νά σᾶς τά φέρω νά τά δεῖτε -ἔλεγε μέ παιδική ἀφελότητα-. Λάμπουνε...*».

Ἀπό τίς 16 Δεκεμβρίου μέχρι σήμερα, τί δέν εἶδαμε, τί δέν ἀκούσαμε, τί δέν ζήσαμε. Στίς 13 Ἰανουαρίου 2017, διαγνώσθηκε μέ βαριά πνευμονική λοίμωξη. Ὁ εἰδήμων γιατρός πού τήν ἐξέτασε, τῆς ἔδωσε περιθώριο ζωῆς τήν διάρκεια μιᾶς νύκτας καί ἐξονόμασε τήν κατάσταση πνευμονικό οἴδημα. Ἡ Γερόντισσα στό κρεβάτι χωρίς αἰσθήσεις. Κάπου κάπου ἀφυπνίζονταν καί ἐδιηγεῖτο ἰσχυρόφωνα κάποιες ὑπερφυεῖς ἐμπειρίες της. Ἐννέα Ἱερεῖς τέλεσαν ἀμεσότατα τό μυστήριο τοῦ Εὐχελαίου. Τήν ὥρα ἐκείνη, πλημμύρισε μέ παράδοση εὐωδία τό δωμάτιό της. Δέν εἶχαμε ἀνάψει θυμίαμα, γιά νά μὴν ἐπιβαρύνουμε τήν ἀναπνευστική δυσλειτουργία. Ἡ Γερόντισσα περιχαρῆς ἀποκάλυψε στήν πρωτανησιᾷ τῆς Αἰκατερίνη Ρεθυμνιωτάκη πού τήν πρόσεχε, ὅτι δέχθηκε τήν ἐπίσκεψη τῆς Κυρίας Θεοτόκου! Συνοδευόταν ἀπό τήν Ἁγία Παρασκευή.

Τῆς εἶπε ἡ Παναγία μας: «*Ἡ βαλίτσα σου εἶναι ἔτοιμη καί τά τετράδιά σου ἀστράφτουν. Ἐπείκειται ἡ ἀναχώρησή σου*».

«*Πάρε με Παναγία μου, ἀφοῦ εἶμαι ἔτοιμη*» παρακάλεσε ἡ ταπεινή Γερόντισσα. Χαμογέλασε ἡ Θεοτόκος καί τῆς ἀπάντησε: «*Ἐλαβες μικρή παράταση. Σύντομα θάδρομολογήσω τό θέμα ἐγώ*».

Καί ἐνῶ ἱατρικῶς ἦταν ξοφλημένη, μετά τήν Μεγαλοσχημία της, σταμάτησε ὁ ἐπιθανάτιος ρόγχος καί ἀπόλυτα ζωντάνευσε. Ἀνακάθισε στό κρεβάτι μέ τά Μοναχικά της ἐνδύματα καί ἐμπεπλησμένη Πνεύματος Ἁγίου, δίδασκε, νουθετοῦσε, ἐνίσχυε καί προφήτευε σέ καθένα ἀπό τούς παρόντες. Καί ἦταν ἀρκετοί! Πρωτύτερα, ὅταν ἀφυπνίζονταν γιά λίγο ἀπό τόν λήθαργό της, ἔλεγε γιά ἓνα δῶρο πού θά τῆς ἔκανε ὁ Μέγας Ἀντώνιος στόν ἑσπερινό τῆς ἑορτῆς του! Καλοῦσε κάποιους, νά παραβρεθοῦν σ' ἐκείνη τήν μεγαλειώδη στιγμή τῆς ζωῆς της! Τότε «*πού θά ἔβαζε ὀριστικά τό νυφικό της καί ἓνας Δεσπότης θά τῆς τοποθετοῦσε κάτι στήν κεφαλή*».

Προσωπικά τό συνέδεσα μέ τήν κοίμησή της, ἐπειδή ὑπεραγαποῦσε τόν Ἅγιο Ἀντώνιο ἀλλά καί γιά τόν λόγο, ὅτι ἐπιστημονικῶς δέν εἶχε πλέον, παρά ὀλίγες

ώρες ζωής. Θεωροῦσα τὴν παράταση πού ἀνέφερε ἡ Κυρία Θεοτόκος, τριῶν εἰκοσιτετραώρων! Μέχρι τὸν ἑσπερινό τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου...

Αὐτό πού θά λάμβανε στό κεφάλι, τό συνέδεσα μέ τό ἀμαράντινο τῆς Δόξης Στέφανο, ἀπό τὰ Ἄχραντα Χέρια τοῦ Ἀγωνοθέτου Δεσπότη Χριστοῦ! Καί νυφικό ἐρμήνευσα τό νεκρικό σάβανό της. Ἐνας παρῶν Ἀγιορείτης, ἀντιλήφθηκε ὅτι ἐννοοῦσε, μέ ὅσα ἔλεγε, τὴν Μοναχική της κουρά! Ὄντως, ἔγινε παραδόξως καί ἐσπευσμένως κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου, κατόπιν ὁλόθυμης εὐλογίας τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ.κ. Μακαρίου. Ἐκτοτε, πῆρε δύναμη τό φθαρμένο γεροντικό σῶμα της καί ἔζησε πέντε περίπου ἔτη. Τοποθέτησα ἀπαγορευτική πινακίδα στήν αὐλαιο πόρτα τῆς οἰκίας της, γιά νά τὴν προστατεύσω ἀπό τὴν κοσμοσυρροή, διότι λόγω τῶν πολλῶν θαυμαστῶν σημείων πού ἐξεδήλωνε, ἀπλώθηκε, τάχιστα, στά πέρατα τῆς ὑψηλίου ἡ χαρισματικῆ φήμης της...

Ἐκείνη, ἂν καί δέν λειτουργοῦσε πλέον καθόλου ἐγκεφαλικά καί δέν εἶχε περιθώριο ἀκοῆς καί δυνατότητα διεξαγωγῆς διαλόγου, πληροφορήθηκε προφανῶς μέ ὑπερφυσικό τρόπο τό γεγονός καί ζήτησε ἐπιμόνως νά ἀφαιρεθεῖ ἡ πινακίδα, «διότι», ὅπως τό αἰτιολόγησε, «ἔχει μεγάλη ἀνάγκη ὁ κόσμος καί ἤθελε νά ἔχει ἐπικοινωνία μαζί του»! Ὑπακούσαμε ἄμεσα στήν ἐντολή της, πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά γίνει πανορθόδοξο σημεῖο ἀναφορᾶς το σπιτάκι της καί χῶρος αἰσθητοποιήσεως θαυμαστῶν γεγονότων καί παραδόξων σημείων τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ! Εἶχε βέβαια, καί τὴν ὀδυνηρότατη συνέπεια, νά ὑποστῶ προσωπικά ὀρυμαγδό πυρακτωμένων βελῶν «γιά», δῆθεν, «ἐκμετάλλευση» καί «αὐτοπροβολή» μέσω τοῦ ἱερωτάτου προσώπου τῆς Γερόντισσας! Καί ὅλα αὐτά, ἐκπορεύονταν ἀπό πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας, ἀπό ἐντόπιους καί ξένους... Ἀναμενόμενο ἔως καί κατανοητό σέ ἕνα βαθμό! Τούς μέν καλοπροαίρετους δικαιολογῶ, τούς δέ μοχθηρούς καί ἐπίβουλους, εἰλικρινά, ἐκ μέσης καρδίας συγχωρῶ. *«Καί αἰτοῦμαι τὴν ἄφεσιν τῆς ἁμαρτίας ταύτης, παρά τοῦ ἐτάζοντος νεφροῦς καί καρδίας Παντεπόπτου καί Δικαιοκρίτου Σωτῆρος Χριστοῦ».*

Ὅλα τὰ ἔσχατα χρόνια τῆς ζωῆς της, εἰδικά τὴν περίοδο πού ἦταν ἀπολύτως ἀνήμπορη καί κλινήρης, ἐπέδειξε στὸν ἑναργέστερο βαθμό τίς πλούσιες δωρεές πού τὴν γέμισε ὁ Θεός καί τὴν Θεοποιό ἐνέργεια πού βίωνε καί ἀντανakλοῦσε. Οἱ ὑπερβολικὲς καί ὑπέρμετρες γιά τὰ ἀνθρώπινα δεδομένα θυσίες γιά τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἐπιφέρουν σέ πολλαπλάσιο βαθμό τὴν οὐράνια ἀντιμισθία, καθ' ὅτι εἶναι πιστός στήν ἐπαγγελία Του ὁ χορηγός τῶν ἀγαθῶν ὅτι *«τούς δοξάζοντάς με ἀντιδοξάσω»!* Ἔτσι, ἡ Γερόντισσά μας, ἐφοδιασμένη πλέον καί μέ τό χάρισμα τῶν ἱαμάτων, θεράπευε τίς πνευματικὲς καί σωματικὲς ἀσθένειες τῶν ἀνθρώπων, ἔκανε θαύματα πολλὰ καί μεγάλα, προξενοῦσε ἐσωτερικὲς ἀλλοιώσεις στοὺς

έπισκέπτες της, ώδηγεῖτο ἀπό τήν ἀκατανίκητη πνοή τοῦ Παναγίου Πνεύματος! Δέν διέθετε ἐξειδικευμένη γνώση, ἀλλά ἐπειδή καθάρισε τό νοερό τῆς ψυχῆς της, ἔλαβε ἁγιοπνευματική σοφία, ἀνέπτυξε τήν δεκτική δύναμη τοῦ Λόγου, ἀπέκτησε τήν ὑπαρξιακή γνώση, κατόπτευσε τήν εἰκόνα τῶν μελλόντων καί τῶν ἀποκρύφων, ἔγινε κάτοχος τῆς «βεβαίας πίστεως», γι' αὐτό καί ἀναλώθηκε φιλανθρωπικά καί εὐεργετικά γιά τόν ὁποιοδήποτε συνάνθρωπό της! Ἐκεῖνος πού θά κατορθώσει νά ἐνωθεῖ μέ τόν Χριστό, σκορπᾷ ἀφειδώλευτα τό περιεχόμενο τῆς ὑπερφυοῦς αὐτῆς μετοχῆς στόν ὑπόλοιπο κόσμο... Ἦτοι, ἐκδαπανᾶται καθημερινῶς ὑπέρ τῶν ἀδελφῶν τῆς οἰκογένειας τοῦ Ἀδάμ καί γίνεται ἐθελουσίως «κατάρα» γιά νά ἀποκτήσουν οἱ ἄλλοι εὐλογία...

Ἡ μεγάλη της ἀγάπη πρὸς ζῶντες καί κεκοιμημένους, ἀρχικά ἐκδηλωνόταν μέ τήν διάπυρη συνεχῆ προσευχή καί τήν θυσιαστική μαρτυρική διακονία. Ἡ πνευματική της, ὅμως, ὁλοκλήρωση, μεταποίησε αὐτήν τήν ἐξουθενωτικά φιλάνθρωπη ἐθελουσία καί τήν κατέστησε ὁλοένα ἐπαυξανόμενη χαρισματική θαυματουργία... Στά πάμπολλα θαυμαστά πού συνέβησαν σέ γνωστούς καί τό πλεῖστον σέ ἀγνώστους συνανθρώπους μας, προσωπικά δέν θά ἀναφερθῶ ἐπισήμως ποτέ. Δέν ἐπιτρέπεται νά συνεχισθεῖ ἡ ἀκατάσχετη συκοφαντική καταφορά περί ὑποκειμενικῆς ψηλώσεως καί ἐνθουσιώδους ἢ καί ἰδιοτελοῦς μυθοποιήσεως τοῦ προσώπου της. Βεβαίως καί δέν ἦταν ἀλάνθαστη! Ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ δέν σημαίνει ἀλάνθαστος. Εἶναι ὁ διαρκῶς ἀγωνιζόμενος καί ἰσοβίως μετανοῶν! Δέν εἶναι ἄλλωστε τυχαῖο, ὅτι ἡ μετάνοια ἦταν ἡ διαρκὴς διδασχὴ της καί ἡ πεμπτουσία τῆς Θεοφιλοῦς πορείας της! Στά ἐνεργήματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού ἀπεκαλύφθησαν δι' αὐτῆς, ἅς ἀναφερθοῦν, ἂν τό κρίνουν ἐποικοδομητικῶς σκόπιμο, οἱ πολυάριθμοι ἀποδέκτες τῶν πολλῶν εὐεργεσιῶν της. Εἶναι θέμα πού ὑπέρκειται τῆς ὅποιας ἐνασχολήσεώς μου μέ τήν ὀσιακή προσωπικότητά της.

Νομίζω ἡ αἰωνόβια ἔνθεη βιωτὴ της, περικλείεται στό παρακάτω ἀπλό διάγραμμα:

-Σέ ὅλη τή ζωή της εἶχε ἐκκλησιαστικό φρόνημα, σεβόταν καί ὑπάκουε στά θεσμικά πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας, εἶχε καλά παραδείγματα ἀπό τόν ἱερέα παππού της καί τούς γονεῖς της. Ἔκανε μεγάλη ὑπομονή μέ τήν ἀνεψιά της καί τήν εὐλόγησε ὁ Θεός. Τῆς ἔδωσε πολλά χαρίσματα. Τό βασικό χάρισμα πού εἶχε ἦταν ἡ αὐτομεμψία ἀπό τήν ὁποία προῆλθε ἡ προσευχή τῆς μετανοίας καί ἡ ἐσωτερική καρδιακή προσευχή. Ἔζησε στήν ἀφάνεια τά περισσότερα χρόνια. Ἀπό τήν αὐτομεμψία καί τήν προσευχή χωρίς νά τό καταλαβαίνει χωρίστηκε ὁ νοῦς ἀπό τήν διάνοια. Αὐτό αὐξήθηκε στά χρόνια τῆς ἀσθενείας της. Καί ἔτσι μέ φυσικό τρόπο τῆς δόθηκαν ἀπό τόν Θεό τά χαρίσματα τῆς διοράσεως καί τῆς προοράσεως καί ἄλλες ἀγιοπνευματικές χορηγίες.

Ἐπειδή ζοῦσε ταπεινά στήν Ἐκκλησία γι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία θά ἀξιοποιήσει ὅλην τήν θεοφιλή ζωή της. Δέν χρειάζεται νά προβεῖ σέ καμμία τέτοια ἐνέργεια ἡ δική μου ἐλαχιστότητα. Βλέπετε, ἡ στεγανοποιημένη ἀντίληψη καί ἡ ἐμπαθής προκατάληψη, μποροῦν νά εἰσηγηθοῦν ἄνετα, ὅτι εἶναι δυνατόν ἕνας ἄνθρωπος, ὅπως ἐν προκειμένῳ ἡ εὐτέλειά μου, νά ξεγελάσει καί νά παρασύρει στήν ἐνθουσιώδη ἀποτίμηση, γιατί ὄχι καί στήν δαιμονική πλάνη, ἀναφορικά μέ τήν Γερόντισσα, ὁλόκληρο τό σῶμα τῆς παγκοσμίου Ὁρθοδοξίας!!!

Ἄν ὅμως ἐπιβάλλεται νά σιωπήσω γιά τήν ἐκπληκτική θαυματουργία της δέν μπορῶ νά κρατήσω τό στόμα μου κλειστό γιά τήν ἐμβιωμένη θεολογία της. Σάν διήγημα, μᾶς ἐξέφραζε, ἀπλά ἀλλά δυνατά, τήν ἀμεσότητα τῆς σχέσεώς της μέ τόν Θεό. Ὅλα αὐτά, περικλείονται στό παρακάτω συνοπτικό διάγραμμα:

-«Ξαφνικά καί ἡσυχά βρέθηκα πολλές φορές σέ ἐκεῖνο τό ἀπέραντο γαλαζόλευκο Φῶς, τά πάντα γύρω μου ἦταν ὀλοφώτεινα, Φῶς μακάριο, Φῶς φαεινό»! Χρησιμοποιοῦν κατά τό δυνατόν λέξεις, πού στό ἄκουσμά τους νόμιζες, ναί νόμιζες, ὅτι ὁμιλοῦσε τό γλυκύλαλο στόμα τοῦ Ὁσίου Συμεών τοῦ Νέου Θεολόγου, τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί τόσων ἄλλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

«Ζοῦσα μέσα στήν τρισήλιο δόξα τοῦ Θεοῦ, ζοῦσα ντυμένη μέ τήν θεοφάντη στολή τῆς Ἀκτίστου Δόξης καί τῆς Θείας ἐλλάμψεως τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, ζοῦσα μέσα στό ἀνέσπερο καί ἀδιάδοχο Φῶς καί δέν ξέρω πῶς γινόμεουν ὁλόκληρη Φῶς, ἀλλά Φῶς ἀνέσπερο, Φῶς πασχάλιο, Φῶς ἄπλετο χωρίς ἀρχή καί τέλος. Ἦταν ὁλόλαμπρες καί εἰρηνόδωρες οἱ ἀκτῖνες τοῦ Ἀκτίστου ὑποστατικοῦ Φωτός, μία ἀνέκφαστη καθαρότητα καί ἄϋλη θεία γνώση κατελάμπρυνε τήν ψυχή μου, ὥστε κατανοοῦσα ἀρρήτως τά ἀπόρρητα μυστήρια τοῦ Θεοῦ καί τίς γλυκόφθογγες ὕμνωδίες τῶν μυριάδων ἀγγέλων. Ζοῦσα -συνέχιζε- στόν τόπο τοῦ Θεοῦ καί ἡ καρδιά μου ἐκαλλωπίζετο ἀπό τό ἴδιο ἀνέσπερο Φῶς τό ἄναρχο καί παναῖδιο τό τριφεγγές καί τό τρισυπόστατο, ἀπό τό ὁποῖο διακοσμοῦνται καί συνευφραίνονται οἱ ἀγγελικές δυνάμεις πού εἶναι ἅπειρα μικρά φῶτα μέσα στό μέγα Φῶς λειτουργοῦντα καί περιχορεύοντα...

».

Αυτές οι ύψηλές θεολογικές περιγραφές, πώς αλήθεια βρέθηκαν στά παραστατικά λεκτικά σχήματα μίας απλής και άσχετης μέ την ακαδημαϊκή θεολογία γυναίκας; Ή λαμπρότητα των ούρανίων δυνάμεων, τής μεταβίβαζε συνεχώς σάν αδιάκοπη ροή, τό απρόσιτο κάλλος του άκτίστου θείου Φωτός μέσα στό κτιστό είναι της. Καί αυτό τό Φώς, τό φοροῦσε σάν θεϊό ένδυμα, γινόταν όλη Φώς «άπό τήν κορυφή μέχρι τά δάκτυλα των ποδών» σύμφωνα μέ δική της όμολογία! Ζοῦσε άπό τό Φώς, έπινε άπ' αυτό, τό έννοιωθε σάν τήν δροσιά του καθαροῦ νεροῦ, χόρταινε άπό τήν υπερφυή παρουσία του, τό άνέπνεε σάν όξυγόνο του ούρανοῦ!

«Ζοῦσα, συνέχιζε, μέσα στό άφατο πέλαγος τής θείας χρηστότητος, τής θείας εύσπλαχνίας, τής θείας άγάπης, πού όλάκερη για μένα ήταν καί άπερίγραπτη καί άκατάλυτη. Λίγα μονάχα μπορούμε νά ποῦμε. Ό ήλιος είναι λυχναράκι μπροστά Του»!

Όλα αυτά καί πολλά άλλα, πού άκούσαμε, ήχογραφήσαμε ή πού μάς άφησε ως γραπτή παρακαταθήκη, τήν καθιερώνουν άνεπιφύλακτα έν μέσω πολλών εύλογημένων προσώπων τής έποχής μας, ως έμπειρική θεολόγο καί Γερόντισσα του φωτός! Ός τήν Γερόντισσα πού δίδαξε τήν άκροτάτη αυτομεμψία καί πέτυχε τήν δυνατώτερη πνευματική ώριμότητα, άφοῦ σύγκρινε διαρκώς τόν χοϊκό έαυτό της μέ τό ὕψος των άρρήτων άποκαλύψεων πού άξιώθηκε νά ζήσει καί νά δεϊ, γι' αυτό έγραφε καί συμπεριφερόταν μέ τήν πιό βαθειά ταπείνωση πού συνάντησα ποτέ. Ή απλότητα του λόγου της, μαρτυροῦσε για τήν άριστη έπίτευξη του σκοπού της. Του στόχου τής Χριστοζωής πού έθεσε ίσοβίως στόν έαυτό της.

Εϊδε πλειάδα Αγίων, τήν χορεία των Αγίων Πατέρων, τόν Μέγα Αντώνιο καί τήν παρέα του, τόν έπουράνιο Ναό μέ τίς άπερινόητες -όπως είπε- φωταψίες καί μουσικές του. Ό Αρχάγγελος Μιχαήλ, ό πολυαγαπημένος της, έμφανιζόταν συνεχώς στή γιαγιά, καί τήν ένίσχυε στό τελευταίο στάδιο του άγώνα της. Τό παράδοξο είναι ότι έμφανίσθηκε καί σέ μία άπό τίς οϊκονόμους τής Γερόντισσας, ζωντανά για νά δυναμώσει τήν πίστη της. Έπιστατοῦσε ό ίδιος στήν διαδικασία έξόδου καί έλάμβανε πρωτοβουλίες.

Καί χθές ειρηνικά καί γαλήνια, έκλεισε τούς όφθαλμούς της στήν έπίκυρη τούτη σκηνή, για νά τούς ξανανοίξει λαμπρότερους καί εύκρινέστερους στήν άβασίλευτη άπαντοχή.

Αείμνηστη, έν-Χριστωμένη πολυσέβαστη καί πολύκλαυστη Γερόντισσά μας.

Άπό μικρή ρούφηξες λαίμαργα τό λογικόν καί άδολον γάλα τής πίστεώς μας άπό

τόν ζωηρότατο μαστό τῆς Ἐκκλησίας καί αὐξήθηκες τόσο πνευματικά ὥστε ἀναδείχθηκες τῶν «πάλαι Ὁσίων» ὁμότροπη καί τῶν συγχρόνων Ἀγίων ἰσοστάσια. Μέθυσες ἀπό τό νηφάλιο νάμα πού μεταγγίζει ὁ κρατῆρας τῆς λαϊκῆς εὐσέβειας, τῆς ζωοδότρας αὐτῆς μάνας τῆς ἡσυχαστικῆς τελειώσεως. Τυλιγμένη στὸν μανδύα μιᾶς ἀδιατάρακτης γαλήνης πού ἦταν ἀντίδωρο τῆς ἱερῆς πληρότητας πού ἐβίωνε ἡ καρδιά σου, ἄφησες ἵχνη διαβάσεως, πρότυπο ὁσιότητος ἀλλὰ καί ἓνα δυσαναπλήρωτο κενό. Πορεύθηκες, εἰδικά τοὺς ἔσχατους μῆνες τῆς ἐπὶ γῆς βιοτῆς σου, λεπτή λίαν, κατάφορτη ἀρετές, βιώνοντας ὀριακές καταστάσεις. Μᾶς ἄφηνες τὴν αἴσθηση πὼς εἶχες χάσει τὴν βαρύτητα καί δέν ὑπῆρχες κἄν στὴ γῆ. Ὅλη σου ἡ παρουσία ἀπέπνεε τὴν ἀγγελικότητά σου. Βλέπαμε αὐτό πού ἔλεγες: ὅτι «οἱ οὐρανοὶ εἶχαν ἀνοίξει» ἀλλὰ καί πάλι δέν τό πιστεύαμε.

Οἱ τελευταῖες ἡμέρες σου κύλισαν σέ μία διακριτικὴ ἀγαπητικὴ κατάφαση πρὸς ὅλους. Ἐντονότερη ἀπὸ ἄλλες φορές. Ἄφηνες παραγγελίες καί εὐχές εὐχαριστίες καί εὐγνωμοσύνες, παροχές καί αἰτήσεις συγγνώμης. Ὅποιος εἰσερχόταν στὸ γαλήνιο ἐνδιαίτημά σου, αἰσθανόταν ἔντονα τὴν ἀνάγκη νὰ κάνει τὸν Σταυρό του. Σέ ἔνοιωθε μεταξύ οὐρανοῦ καί γῆς. Διψοῦσε τὸν λόγον σου, ἀπολάμβανε τὴν γλυκύτατη μορφή σου πού ἀντιφέγγιζε τὴν ἄσβεστη λαμπηδόνα τῆς Ἀναστάσεως καί τὴν ἀμήχανη ὁμορφιά τῶν οὐρανίων θαλάμων.

Ἐζησες τὴν πείρα τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων, Μαρτύρων καί Ὁσίων σέ ἐντονότατο βαθμό, ἀφοῦ εἶχες τό θάρρος καί τὴν τόλμη νὰ ὀρμᾷς μέ ἱλιγγιώδη ταχύτητα πρὸς τὸν Θεό, νὰ ἀπολαμβάνεις σπάνιες καταστάσεις καί νὰ διακατέχεσαι ἀπὸ μία θανατηφόρα δίψα γιὰ τὸν Χριστό. Ἐνοιωθες ὥς τό μηδέν τοῦ κόσμου, πού ὅμως στὴν περίπτωσή σου ἰσοδυναμεῖ μέ τό πᾶν τοῦ κόσμου, μέ τό ὑπεράνω τοῦ κόσμου, μέ τὸν ὄντως κόσμο.

Τώρα, ἐμεῖς, ἔστω καί ἀκροθιγῶς, μέ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας, θαμπωνόμαστε ἀπὸ τό θριαμβευτικὸ σου ἀνέβασμα. Μέ ταχύτητα πυραύλου κινεῖσαι πρὸς τό Αἶδιον Φῶς, πού δέν σοῦ εἶναι ἄγνωστο γιατί ἐπακριβῶς τό ἐβίωσες ἀπὸ τὴν παροῦσα ζωή, καί ἐμεῖς βλέποντας τίς φωτεινές ἀνταύγειες πού ἀφήνει πίσω της, ἡ ἐμπυρισμένη ἀπὸ τὴν Χάρη ψυχὴ σου, δοξάζουμε τὸν Θεό που σέ γνωρίσαμε καί ἀξιωθήκαμε νὰ ἀπολαύσουμε τό κάλλος τῆς ἀναγεννημένης καρδιᾶς σου. Ταυτόχρονα, ἀκοῦμε τίς χαρμόσυνες ἰαχές τῶν γονέων σου, τῆς Ἀντωνούλας, τῶν συγγενῶν σου, τῶν φίλων σου Ἀγγέλων καί Ἀγίων πού κροτοῦν ἐνθουσιωδῶς τὰ σήμαντρα τοῦ οὐρανοῦ, σέ ὑποδέχονται ἀγιοπρεπῶς καί συμπανηγυρίζουν μαζί σου.

«Τοὺς βλέπεις αὐτούς;» μοῦ ἔλεγες δείχνοντάς μου τὰ εἰκονάκια πού εἶχες πάνω στὸ τραπέζι σου. «Ὅλοι αὐτοὶ εἶναι <καμαράντ>» δηλαδή φίλοι μου.

Προσωπικά νοιώθω τόν ανέλεγκτο άπαρφανισμό, τόν φρικτό άποχωρισμό γιατί ήσουν μανούλα μου. Έλπίζω, όμως στήν έπανασυνάντηση και ότι δέν θά μέ άφήσεις. Θά δρομολογεΐς έξελίξεις για τήν σωτηρία μου και στήν ύστατη στιγμή μου μέ λαχτάρα θά μέ ύπαντήσεις... Και έπειδή δέν μπορώ νά σοϋ τραγουδήσω, τώρα πού σέ βλέπω ύστατη φορά στήν πρόσκαιρη αύτή ζωή, θέλω λυρικά και έπάξια νά σέ μακαρίσω:

-Χαΐρε Γερόντισσα Γαλακτία στους λειμώνες τοϋ Παραδείσου και στους κόλπους τών Αγίων Πατριαρχών.

-Χαΐρε πολύτεκνη μάνα, εύγονη γή στό γεώργιον τοϋ Κυρίου, γονιμότατη φύτρα έκκολάψεως χαρισμάτων, άγνότατη νύμφη στήν παστάδα τοϋ Παμβασιλέως, στοργική μητέρα τών μετανοούντων και έπιδέξια προπονήτρια τών άγωνιζομένων, χαΐρε καταφύγιο τών δοκιμαζομένων και άτυφη τροφοδότρια τών έστερημένων, χαΐρε ή μιμησαμένη «τάς φρονίμους παρθένας» και άποποιησαμένη «τάς ήδοнопλέκτους χλαΐνας», χαΐρε και πάλιν έρώ χαΐρε, μετά τών φιλάτων σου άγγελικών στρατευμάτων και πάντων τών Αγίων Μητέρων τής Έκκλησίας μας.

-Χαΐρε έσταυρωμένη άγάπη, διάτρητη και άτρωτη καρδιά, μετά πάντων «τών περιβεβλημένων στολάς λευκάς και είσαχθέντων έκ τής θλίψεως τής μεγάλης» (Άποκ. 9, 14) είς τήν πανευφρόσυνον πανδαισίαν τής Άνω Ίερουσαλήμ.

-Χαΐρε Άναστημένη καρδιά από τήν σταυρική δύναμη τής νοερᾶς έργασίας και τά «και τά έντάφια σπάργανα» τής ίσοπεδωτικής ταπεινώσεως.

-Χαΐρε έμπνευσμένε σκυταλοδρόμε τοϋ Πνεύματος και θησαυροφυλάκιο τών ρημάτων τοϋ Θείου φθέγματος, ότι τόν πλᾶνο τοϋ αΐώνα υπερέβης και τόν δόλιο δράκοντα ένέπαιξες.

Προσκυνώ τά χέρια σου, πού δέν παραμορφώθηκαν από χημικούς χρωματισμούς, αλλά ύψώνονταν διαρκώς σέ πανύχιες στάσεις ίκεσίας, σκόρπισαν ροδοπέταλα άγάπης, μεταστοιχειώθηκαν από τήν ανιδιοτελή προσφορά.

Προσκυνώ τά πόδια σου, πού δέν βημάτισαν ποτέ στήν όδό τής ματαιότητας αλλά έτρεχαν για τήν ανακούφιση τοϋ ανθρώπινου πόνου και τήν έφαρμογή τοϋ νόμου τοϋ Θεοϋ.

Προσκυνώ τά μάτια σου, πού έβλεπαν άπλά και άγνά, πού ανακάλυπταν τήν δυστυχία τοϋ άλλου, πού έχυσαν ποταμούς δακρύων και πού ένατένισαν ζωντανά τήν δόξα τοϋ Θεοϋ.

Προσκυνώ τό εύωδιαστό πρόσωπό σου, γιατί στήν έκφρασή του, άποτυπώθηκε ή

μακαριότητα τοῦ Παραδείσου, γιατί ἀντικατόπτριζε ἐνδογενῶς τήν θαλερότητα τῆς ψυχῆς σου, γιατί τό ἀγγελικό χαμόγελο πού τό στόλιζε, ἦταν ἕνα ἀνοιχτό παράθυρο ἀπ' ὅπου φανέρωνε στόν κόσμο, τήν Παρουσία Του ὁ Χριστός.

Προσκυνῶ τέλος τήν ἀγία ψυχή σου, γιατί ἔγινε εἰκονοστάσι τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης, ζωντανό κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ, παράρτημα ὁλοφάνερο τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἀνάμεσά μας.

Οἱ διάδοχοι γενιές, νά εἶσαι σίγουρη ὅτι θά καθηλώσουν τό βλέμμα πάνω σου. Θά σέ νοιώσουν μητέρα. Θά σκύψουν μαθητικά στήν ἡσυχαστική παρακαταθήκη σου. Καί θά καυχηθοῦν «ἐν Κυρίῳ» γιατί στήν δύση τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα ἔλαμψε καί πάλι στήν ἀγιοτόκο Μεσσαρά ἕνα μεγάλο ἀστέρι, ἱκανό νά φωτίσει μέ τήν λάμψη του τήν πνευματική μας διαδρομή στήν τρίτη χιλιετία.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη καί καλή ἀντάμωση!